

Η ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΩΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Ομιλία: Ν Καϊμάκη Δ/ντη της Κ.Ο του Συνασπισμού

Η ανάπτυξη της ψηφιακής τεχνολογίας, η προώθηση της κινητής τηλεφωνίας και η απελευθέρωση των κυμάτων, δημιούργησαν ευνοϊκές συνθήκες για την ορμητική είσοδο επιχειρηματικών συμφερόντων στο τομέα των επικοινωνιών, τον οποίο παραδοσιακά κατείχαν τα κρατικά μονοπώλια.

Ένας σκληρός ανταγωνισμός έχει ξεσπάσει για «το όραμα» της **τεχνολογικής σύγκλισης** που κρύβεται πίσω από τα επιτεύγματα των βιομηχανικών κολοσσών, για το ποιος θα έχει το πάνω χέρι στα συναφή προϊόντα (τηλέφωνο, τηλεόραση, υπολογιστής).

Ποιος τελικά θα ελέγξει με προϊόντα και υπηρεσίες, το διαδίκτυο (Internet) και τα οικόπεδα των ουρανών (τις συχνότητες), ώστε να είναι ο αυριανός κυρίαρχος του κόσμου.

Το κρίσιμο ερώτημα που αναδύεται στη νέα αυτή πραγματικότητα είναι, αν ο τομέας αυτός θα αποκτήσει αποδεκτή κοινωνική συναίνεση, ταυτότητα και αυτονομία έναντι των κρατικών εξουσιών, όπως και έναντι των μεγάλων ομάδων επιχειρηματικών συμφερόντων.

Οι εξελίξεις στην Ευρώπη.

Τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. δίπλα στις προσπάθειες ανάπτυξης πολιτικών των Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών, προβληματίζονται για το πώς να ρυθμίσουν το νέο περιβάλλον της ψηφιακής οικονομίας. Αναζητούνται τρόποι αυστηρής εφαρμογής του νομοθετικού πλαισίου στον ανταγωνισμό, επιβάλλονται απαγορεύσεις σε σχέδια συγκέντρωσης ιδιοκτησίας, επιδιώκονται κανονιστικές ρυθμίσεις που θα καθορίζουν τα όρια συμμετοχής των εταιριών στους διάφορους τομείς των επικοινωνιακών δραστηριοτήτων και τα επιτρεπτά επίπεδα ιδιοκτησίας τους. Προτείνονται κανονισμοί διασφάλισης της νομιμότητας και προστασίας από τις επιβλαβείς επιπτώσεις της απελευθέρωσης της τηλεπικοινωνιακής αγοράς και την ανάπτυξη του Διαδικτύου.

Παρά ταύτα οι νεοφιλελεύθερης έμπνευσης πολιτικές που εφαρμόζονται σήμερα στην Ένωση, στο όνομα της αντιμετώπισης του διεθνούς ανταγωνισμού, αποδυναμώνουν την εφαρμογή, πολιτικών αντιπράστ, αποτελεσματικών θεσμικών ρυθμίσεων προστασίας του χρήστη/καταναλωτή, την πρόσβαση όλων των πολιτών σε φθηνές και υψηλής ποιότητας επικοινωνιακές υπηρεσίες.

Η απελευθέρωση των επικοινωνιών στην Ελλάδα.

Η διαδικασία της απελευθέρωσης, η ανάπτυξη της βασικής τηλεπικοινωνιακής υποδομής και η εναρμόνιση του απαραίτητου ρυθμιστικού και κανονιστικού πλαισίου, παρ' όλο που ξεκίνησαν σε συνθήκες υπαρκτών κανονιστικών και τεχνολογικών ρυθμίσεων, που ήδη εφαρμόζονταν στην Ε.Ε, υλοποιούνται με ρυθμούς που τρέχουν πίσω από τις ραγδαίες εξελίξεις. Δεν είναι τυχαίο γεγονός ότι σήμερα, δέκα χρόνια μετά την εκκίνηση (τέλος της δεκαετίας του 1980), προβάλλονται ως επιτεύγματα όσα υλοποιήθηκαν την τελευταία τριετία, που ως γνωστόν, εφαρμόζονται στα περισσότερα κράτη μέλη από πολλά χρόνια πριν.

Μια διαφορετική πρόταση για την Ανάπτυξη των επικοινωνιών.

Οι Κυβερνήσεις του ΠΑΣΟΚ, δεν μπόρεσαν, στην καλύτερη περίπτωση ή δεν θέλησαν στη χειρότερη, να διαμορφώσουν μια ολοκληρωμένη πολιτική στον τομέα των τηλεπικοινωνιών, που θα στόχευε:

Στην προσαρμογή του τομέα των επικοινωνιών στο καθεστώς μιας σταδιακά προσδιορισμένης απελευθέρωσης προς όφελος της εθνικής οικονομίας, στην ανάπτυξη μιας εθνικής τηλεπικοινωνιακής υποδομής ικανής να ανταποκριθεί στις δύσκολες συνθήκες του ανταγωνισμού της εσωτερικής αγοράς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην έγκαιρη εναρμόνιση του θεσμικού πλαισίου με το αντίστοιχο Κοινοτικό, στην αποτελεσματική οργάνωση του ραδιοεπικοινωνιακού χώρου, στην ταχεία προσαρμογή του κράτους στις νέες απαιτήσεις (δημόσια διοίκηση, ανεξάρτητες διοικητικές αρχές, υπηρεσίες παιδείας υγείας, μεταφορές τοπική αυτοδιοίκηση), στην ανάπτυξη τηλεπικοινωνιακών υποδομών παροχής καθολικής

υπηρεσίας και υπηρεσιών ευρείας ζώνης που είναι απαραίτητες για το εγχείρημα προσαρμογής.

Οι παρακάτω επισημάνσεις συνθέτουν παράλληλα το πλαίσιο μιας ριζικά διαφορετικής πολιτικής που υποστηρίζει ο ΣΥΝ, για «**Την ανάπτυξη των Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών**».

1. Το θεσμικό πλαίσιο για την απελευθέρωση των επικοινωνιών δεν είναι πλήρες και η εναρμόνιση με τα ισχύοντα στην Ε.Ε δεν έχει ολοκληρωθεί.

Δεν έχουν διαμορφωθεί ολοκληρωμένες τεχνολογικές και κανονιστικές κατευθύνσεις (π.χ. καθιέρωση προτύπων) και δεν έχουν ληφθεί συγκεκριμένα μέτρα σε θέματα, , διασύνδεσης, αριθμοδότησης, διαχείρισης του φάσματος, αδειοδότησης και διαλειτουργικότητας. Η παραγωγή περιεχομένου είναι σε νηπιακή κατάσταση.

2. Η ανάπτυξη του Internet, δεν συνοδεύεται με σχετικές ρυθμίσεις εθνικού και διεθνικού χαρακτήρα, για να προστατευτούν οι βασικές δημοκρατικές αρχές και οι ανθρώπινες αξίες. Είναι απίστευτο τι μπορεί κανείς να δει στο Διαδίκτυο.

Απαιτούνται, ο προσδιορισμός κανονισμού λειτουργίας του, η διασφάλιση της προστασίας του ιδιωτικού απορρήτου, η ασφάλεια των συναλλαγών, η προστασία της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και των ανηλίκων. Ένα σαφές νομικό πλαίσιο πρέπει να προσδιορίζει και να ελέγχει μέσω μιας ρυθμιστικής αρχής σε εθνικό επίπεδο τις αντίστοιχες αρμοδιότητες των σχετιζομένων με το Internet, προμηθευτές, εκδότες υπηρεσιών, προϋποθέσεις μετάδοσης και πρόσβασης στο δίκτυο.

3. Η παράνομη χρήση του φάσματος συχνοτήτων οργιάζει στη χώρα μας, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται προβλήματα στα τηλεπικοινωνιακά δίκτυα και τους χρήστες και σοβαροί κίνδυνοι για την ασφάλεια.

Αφαιρούνται σημαντικά έσοδα από το κράτος από την παράνομη εκμετάλλευση ενός πολυτίμου και σπάνιου εθνικού πόρου. Είναι σχεδόν ανύπαρκτη στη χώρα μας η αποτελεσματική και ασφαλής διαχείριση καθώς και ο εποπτικός έλεγχος του φάσματος.

4. Το ρυθμιστικό πλαίσιο οργάνωσης και ρύθμισης μιας υγιούς ανταγωνιστικής αγοράς των τηλεπικοινωνιών δεν είναι ικανοποιητικό.

Απουσιάζει μια ισχυρή και ανεξάρτητη διοικητική αρχή περιβαλλόμενη από ενισχυμένες εξουσίες, που θα ελέγχει την εφαρμογή μιας υπαρκτής πολιτικής επικοινωνιών και θα προστατεύει τον καταναλωτή/χρήστη από την ανεξέλεγκτη και κερδοσκοπική δράση των δυνάμεων της αγοράς. Δεν διευκολύνεται στ χώρα μας η ανάπτυξη κινημάτων καταναλωτών/χρηστών.

5 Πολιτική παροχής καθολικής υπηρεσίας δεν έχει σχεδιαστεί μέχρι σήμερα για την αποτροπή, του λεγόμενου «ψηφιακού χάσματος» μεταξύ

των πλουσιότερων και των φτωχότερων και συχνά απομακρυσμένων περιφερειών, των αγροτικών και νησιωτικών περιοχών. Προκαλούνται έντονες ανισορροπίες στο δικαίωμα πρόσβασης των πολιτών, στο σύνολο των βασικών υπηρεσιών σε προσιτές τιμές και ανεξάρτητα από άλλους περιοριστικούς παράγοντες (π.χ. άτομα με ειδικές ανάγκες). Πρέπει να αποφευχθεί η Ηλεκτρονική Ελλάδα δύο ταχυτήτων.

Δεν προωθούνται δημόσιες παρεμβάσεις που να συμβάλουν αποτελεσματικά στην ανάπτυξη επενδύσεων στις απομακρυσμένες περιοχές εκεί που οι δυνάμεις της αγοράς αδιαφορούν, γιατί οι επενδύσεις δεν είναι κερδοφόρες. Επιβάλλεται άμεσα η παροχή υψηλότερης προτεραιότητας χρηματοδότησης από το δημόσιο τομέα (που πρέπει να εκσυγχρονιστεί και να αναπτυχθεί και όχι να εκποιείται), στις λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές, η οποία να παρέχεται μέσω αποτελεσματικών μηχανισμών και διαδικασιών, για να στηρίξει την ταχύρυθμη ανάπτυξη πληροφορικής υποδομής και επικοινωνιακών σχεδίων.

6. Ευρυζωνικά δίκτυα πρέπει να αναπτυχθούν στα σχολεία και τα πανεπιστήμια. Να συνδεθούν επίσης διασυννοριακά, οι βιβλιοθήκες τα μουσεία, οι υπηρεσίες υγείας και πρόληψης, οι δημόσιοι οργανισμοί, οι μεταφορές, ο τουρισμός και οι ναυτιλιακές επιχειρήσεις. Ανάλογες επιδιώξεις πρέπει να

αναληφθούν για τον πολιτισμό με την ενίσχυση της βιομηχανίας περιεχομένου που είναι ανύπαρκτη, την παραγωγή νέων πολιτιστικών υπηρεσιών και προϊόντων παγκόσμιας εμβέλειας, την προώθηση του πολιτισμού και της πολιτιστικής εκπαίδευσης. Επιλογές απαραίτητες για την πολιτισμική, οικονομική και κοινωνική αναβάθμιση της Ελλάδας στις νέες συνθήκες της ψηφιακής οικονομίας.

7. Η ηλεκτρονική οικονομία είναι ουσιαστικά απύσχα στις παραδοσιακές βιομηχανικές επιχειρήσεις. Κλειδί για την ανάπτυξη της ηλεκτρονικής οικονομίας είναι η συμμετοχή στις επενδύσεις των παραδοσιακών βιομηχανικών επιχειρήσεων που πρέπει να προχωρήσουν ταχέως σε τεχνολογικό και οργανωτικό εκσυγχρονισμό.

8. Η ανάπτυξη της ηλεκτρονικής οικονομίας στη χώρα μας θα εξαρτηθεί σε σημαντικό βαθμό και από την πλήρη συμμετοχή των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΜΜΕ). Η μετάβαση στην ψηφιακή εποχή επιβάλλει την υιοθέτηση του ηλεκτρονικού εμπορίου και της ενεργής συμμετοχής στην ηλεκτρονική οικονομία. Η βραδεία ανάπτυξη του, αναδεικνύει τις ελλείψεις και τους περιορισμούς της υπάρχουσας νομοθεσίας, αλλά και την απουσία πολιτικής.

9. Το θεσμικό πλαίσιο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών στο εμπόριο και τις συναλλαγές δεν είναι επαρκές. Η μη ικανοποιητική τηλεπικοινωνιακή υποδομή, οι θεσμικοί φραγμοί και τα κενά στην νομοθεσία για την ανάπτυξη επιχειρήσεων νέων τεχνολογιών και ψηφιακών υπηρεσιών, η ανασφάλεια του καταναλωτή σε σχέση με τη διατήρηση του απορρήτου των προσωπικών δεδομένων, η μη εξοικείωση του κοινού με τις νέες τεχνολογίες και η φοβία σε σχέση με την ασφάλεια των συναλλαγών στο Internet, αποτελούν ισχυρούς ανασταλτικούς παράγοντες που πρέπει να αρθούν ταχέως με συγκεκριμένα προγράμματα παρέμβασης.

Συμπεράσματα

Η ανεπάρκεια, η ασάφεια, η αποσπασματικότητα και η σπατάλη που χαρακτηρίζουν τις εφαρμοζόμενες πολιτικές στον τομέα των επικοινωνιών, αλλά και οι παράπλευρες πρακτικές της διαμεσολάβησης και της διαπλοκής που τις συνοδεύουν, δεν διασφαλίζουν ένα αξιόπιστο σταθερό, οικονομικά και κοινωνικά αποδεκτό επικοινωνιακό περιβάλλον για μια βιώσιμη ανάπτυξη των επικοινωνιών στην χώρα μας.

Αθήνα 9/12/2003

Νίκος Καϊμάκης